

Wpływ głośnego czytania na rozwój dziecka

**„Nie mów dziecku, jak bardzo je kochasz,
pokaż to, poświęcając mu czas.”**

Ulrich Schaffer

Każdy rodzic pragnie aby jego pociecha wyrosła na mądrego, szczęśliwego, dobrego i wartościowego człowieka. Bardzo istotny wpływ na rozwój dziecka ma jego stały kontakt

z literaturą piękną. Codzienne głośne czytania spełnia wiele ważnych funkcji, m.in. wpływa na sferę poznawczą, wychowawczą, estetyczną. Również główne cele edukacji polonistycznej nauczania wczesnoszkolnego, a więc wdrażanie do posługiwania się językiem literackim, kształcenie sprawności w zakresie wypowiedzania się, pisanie, czytania i umiejętności pracy z tekstem, realizowane są na bazie aktywności czytelniczej. **Można powiedzieć, że czytanie książek jest jedną z pierwszych inwestycji wpływających na rozwój małego człowieka.**

Czytanie książek powinno być wpisane w codzienność, nie tylko w formie wieczornego czytania, ale to rodzic jako pierwszy powinien dawać dziecku przykład obcowania ze słowem pisanym. Jeśli dziecko widzi, że rodzic czyta, samo chętniej sięgnie po literaturę, stanie się to dla niego naturalne i zwyczajne. Oswajanie kilkulatków z książkami rozwija ich zdolności poznawcze i tworzy nowe połączenia między neuronami. W praktyce oznacza to, że maluchy, które regularnie słuchają bajek i wierszyków szybciej uczą się czytać, a nierzadko też lepiej radzą sobie z przyswajaniem innych umiejętności.

Głośne czytanie dzieciom to najpiękniejszy czas, jaki możemy zaoferować najmłodszemu. Tych chwil nie zastąpi żadna inna atrakcja. Wystarczy kilkanaście minut dziennie spędzonych wspólnie nad lekturą. Podczas czytania dziecku zaspokajamy jego emocjonalne potrzeby. Jesteśmy blisko, więc zacieśniamy łączącą nas więź. Czytając mu, wyrażamy swą miłość i zainteresowanie. Malec z radością odczuje, że ten czas zarezerwowany jest tylko dla was. W efekcie, w dziecku wzrośnie poczucie, że jest ważne i kochane. W ten sposób budowana jest pewność siebie i wiara we własne możliwości.

Po przeczytaniu bajki powinna mieć miejsce mądra rozmowa o tym co zostało przeczytane i obejrzone. Lepiej przyswajalne są te informacje, które określa się w mowie głośnej. Dlatego tak ważne są pytania dzieci i odpowiedzi dorosłych. Razem tworzą całość analogiczną do pełnego aktu myślenia. Autorytet w dziecinie psychologii rozwojowej

i wychowawczej Stefan Szuman, twierdzi, że początek samodzielnej myśli dziecka zaczyna się od pytań. Dziecko formułuje je wówczas, gdy zastanawia się nad czymś i chce zrozumieć to, czego samo nie wie i jeszcze nie pojmuje. Szuman podkreśla, że ten ma umysł rozbudzony, kto zastanawia się i pyta. Zdaje sobie bowiem sprawę z tego, że jeszcze nie wie, i chce to zmienić. O tym, jak bardzo rozbudzone są umysły przedszkolaków, świadczy intensywność dziecięcych pytań. W sprzyjających warunkach przedszkolak może zadać swym wychowawcom – rodzicom i nauczycielowi – nawet kilkanaście tysięcy pytań. Dlatego zawsze należy poważnie traktować dziecięce pytania i odpowiedzi dorosłych.

Do czytania dzieciom wybieramy odpowiednie książki:

- ciekawe dla dziecka,
- napisane lub tłumaczone poprawną i ładną polszczyzną,
- uczące racjonalnego myślenia,
- niosące przesłanie szacunku wobec dziecka, innych ludzi, innych istot, prawa,
- promujące pozytywne wzorce postępowania,
- dostosowane do wrażliwości dziecka – nie wzbudzające lęków i niepokoju,
- unikające stereotypów kulturowych związanych z rasą, płcią,
- budujące pozytywny stosunek do świata i wiarę w siebie.

Czytanie dzieciom na głos – po pierwsze – wspiera naukę czytania. To doskonały start dla małego czytelnika. Dziecko słuchając głośnego czytania uczy się, że litery, które znajdują się na stronach książki, odpowiadają dźwiękom mówionym. Dzięki Twojemu czytaniu maluch uczy się powiązywać litery z brzmieniem, a to pomoże, kiedy już sam będzie próbował czytać.

Warto też wiedzieć i zapamiętać, że dzięki czytaniu, Twoje dziecko podszkoli się w poprawnym budowaniu zdań, także tych dłuższych. To na pewno pomoże w późniejszej nauce gramatyki. Dodatkowo – słuchając głośnej lektury dziecko uczy się słuchać. Słuchanie ze zrozumieniem i wiązanie ze sobą różnych treści przyda się na każdym etapie edukacji.

„Jakie ziarno w serca Wasze padnie... takim będzie późniejsze żniwo”

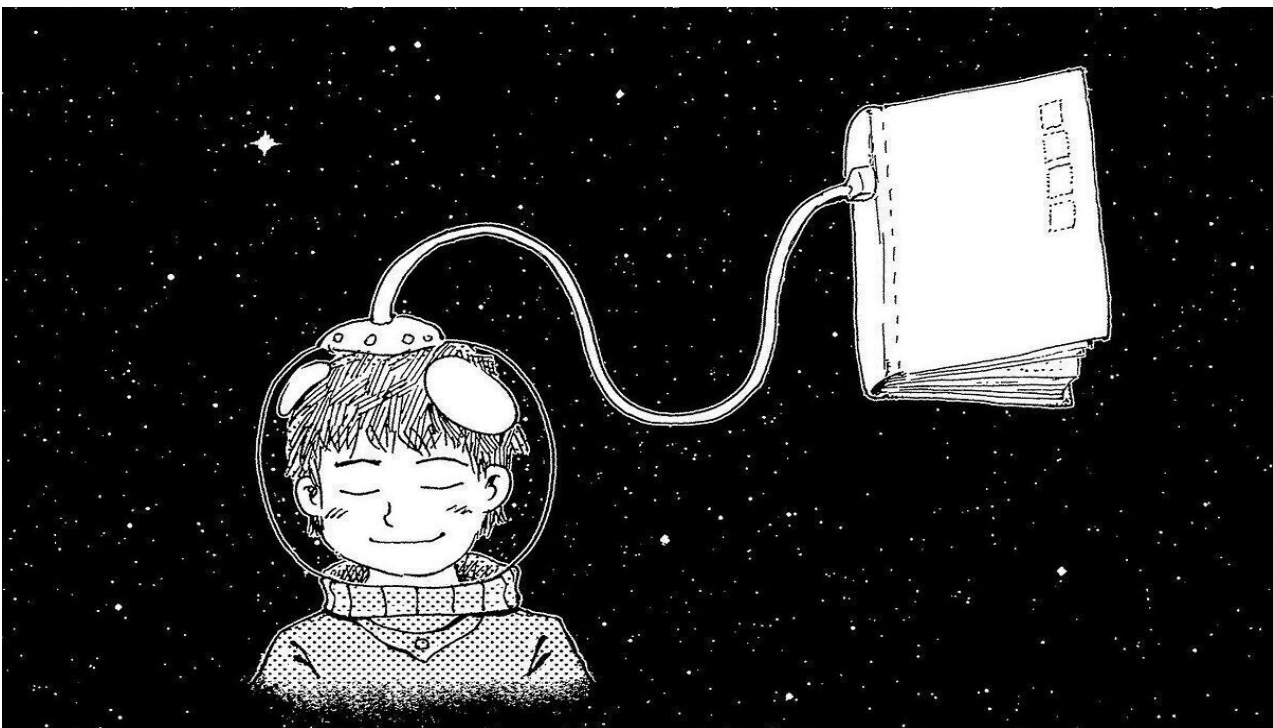
(St. Jachowicz – Dziennik dla dzieci)

Nawyk czytania i sama potrzeba lektury powstaje już w dzieciństwie. Czytając naszym dzieciom niejako zmuszamy je do samodzielnego kreowania wizerunku głównego bohatera i jego przygód. W książce, w przeciwieństwie do filmu nie mamy bowiem gotowych obrazów, które ułatwiają przekaz – nasz maluch musi dużo bardziej się zaangażować i wykazać kreatywnością. Książka pomaga dziecku najpierw w zabawie, a potem w poznawaniu wiedzy. Odkrywa przed dzieckiem inny świat-ludzi, rzeczy, zjawiska. Rozbudza wyobraźnię dziecięcą, inspiruje do spontanicznej twórczości, rysowania, tańca, malowania. Poprzez identyfikację z bohaterem spełniają się dziecięce marzenia i pragnienia.

PORADY DLA RODZICÓW:

- Traktujemy czytanie dziecku lub z dzieckiem jako rodzaj zabawy, wartościowej rozrywki
- Wzmacniamy każdą sytuację, kiedy dziecko wykazuje zainteresowanie książką – ogląda okładkę, ilustracje. Okazujemy zainteresowanie, rozmawiamy z dzieckiem o tym,
- Nie traktujemy czytania jako **KARY!**

Codziennie głośne czytanie dzieciom jest dziś ważniejsze niż było kiedykolwiek. Świat jest coraz bardziej skomplikowany, lawinowo przyrasta ilość informacji, podawanej przez radio czy telewizję. Żyjemy w cywilizacji medialnej, w której wychowują się nasze dzieci. Badania naukowe wykazują szkodliwość nadmiernego oglądania przez nie telewizji, która nie rozwija u dzieci myślenia i skraca ich przedział uwagi, wiele programów wywołuje lęki i niepokój oraz znieczula na agresję. Dlatego też codzienne głośne czytanie jest „szczepionką” przeciwko wielu niepożądanym wpływom i zagrożeniom dla umysłu i psychiki dziecka ze strony współczesnej cywilizacji. A my jako dorośli musimy pamiętać, że czytanie powinno się kojarzyć dziecku z radością, a nigdy z przymusem, stresem, nudą lub karą.

"Bez względu na to ile masz zajęć, najważniejszą rzeczą,

jaką możesz zrobić dla przyszłości swego dziecka, oprócz okazywania mu miłości przez przytulanie, jest codzienne głośne czytanie oraz radykalne ograniczenie telewizji".

Jim Trelease

Literatura silnie oddziałuje na rozwój emocjonalny dziecka:

- wpływa na jego emocje i uczucia oraz uczy je wyrażać na zewnątrz
- wprowadza w świat fantazji, rozwija wyobraźnię
- wyrabia cierpliwość i systematyczność
- pokazuje, że każdy z nas ma prawo być inny, uczy tolerancji i wyrozumiałości
- przekazuje wzorce moralne, uczy oddzielać dobro od zła

W trakcie czytania można się przytulać, bardzo blisko siedzieć, czy leżeć. Wspólnie będziemy także przeżywać poznawaną historię. Śmiech, radość, czy zaduma, którą zaobserwujemy na twarzy dziecka, stanie się dla nas również cenną wskazówką. Przekonamy się, jakie uczucia budzą się w malcu.

Głośne czytanie wspiera rozwój psychiczny dziecka i wzmacnia jego poczucie własnej wartości. Przeobrażająca się świadomość na tym etapie wymaga szczególnej uwagi. Dziecko stopniowo nabywa zdolności do samodzielnego, nieegoistycznego pojmowania, odczuwania i działania. Czytane opowieści są kopalnią bezcennych przykładów i wzorców. Wzmocnimy w dziecku empatię, umiejętności społeczne i poczucie własnej wartości. Wspólnie spędzony czas to przecież dowód, że dziecko jest dla nas ważne.

Głośne czytanie uczy języka, rozwija słownictwo, daje swobodę w mówieniu. Na co dzień, często zapominamy, jak ważna jest dbałość o nasz język. Nadmiar obowiązków i pośpiech sprawia, że ograniczamy wypowiedzi do koniecznego minimum. Czytanie na głos

sprawi, że będziemy posługiwać się poprawnym, pięknym językiem. Dla najmłodszych to szansa, by uczyć się języka, z czasem stopniowo rozwijać poznawane słownictwo, a ostatecznie tworzyć piękne wypowiedzi.

Dzieciństwo to wyjątkowy okres, w którym nie może zabraknąć książek. Wiedza i doświadczenia zgromadzone na tym etapie zaowocują w dorosłym życiu. Należy dołożyć wszelkich starań, by w pierwszych latach życia dziecka, nie zabrakło troski i uwagi ze strony opiekunów. Stopniowo kształtująca się osobowość malca wymaga naszej bliskości i mądrych wzorców.

Zalety czytania wpływające na rozwój osobowości u dziecka:

- Czytanie na głos niemowlęciu stymuluje rozwój jego mózgu i buduje trwałe skojarzenie czytania z przyjemnością, poczuciem bezpieczeństwa i więzi.
- Czytanie kilkulatkowi rozbudza w nim ciekawość świata i pomaga mu zrozumieć siebie i innych.
- Czytanie stymuluje rozwój mowy i usprawnia pamięć.
- Czytanie kształtuje wrażliwość moralną dziecka.
- Książki kształtują pozytywny obraz siebie.
- Czytanie odpowiada również za budowanie szczególnego rodzaju więzi emocjonalnej pomiędzy rodzicami a dziećmi.
- Wspólne głośne czytanie z nastolatkiem pomoże mu pokonać wiele problemów wieku dorastania.

Głośne czytanie uczy języka, rozwija słownictwo, daje swobodę w mówieniu

Na co dzień, często zapominamy, jak ważna jest dbałość o nasz język. Nadmiar obowiązków

i pośpiech sprawia, że ograniczamy wypowiedzi do koniecznego minimum. Czytanie na głos sprawi, że będziemy posługiwać się poprawnym, pięknym językiem. Dla najmłodszych to szansa, by uczyć się języka, z czasem stopniowo rozwijać poznawane słownictwo, a ostatecznie tworzyć piękne wypowiedzi. Za pomocą języka musimy komunikować się z innymi przez całe życie. Jest więc to elementarna, niezbędna umiejętność.

Głośne czytanie przygotowuje i zachęca do samodzielnego czytania

Gdy dziecko jeszcze nie nabyło tej umiejętności, poznaje lektury dzięki innym. Wsłuchuje się w intonowany głos, ogląda ilustracje, poznaje litery. Momenty te są niezwykle urokliwe, stąd dziecko pragnie je powtarzać. Dorasta w przekonaniu, że czytanie jest przyjemnością, dzięki czemu chętniej spróbuje samodzielnie czytać.

Głośne czytanie poprawia koncentrację i ćwiczy pamięć

Żeby poznać opowiadaną historię, trzeba się skupić. W innym wypadku umykają szczegóły, które mogłyby bardzo zainteresować. Oczywiście opiekun może nadzorować cały proces. Pytania o imiona, czy perypetie bohaterów to świetne, sprawdzające ćwiczenie podobnie jak powtarzanie zabawnych rymowanek.

Głośne czytanie chroni przed uzależnieniem od mediów

Dziecko znające wartość czytania łatwiej zrezygnuje z czasu spędzanego przed telewizorem, czy komputerem. Czytając na głos, pokazujemy także, że my dorośli również lubimy czytać i spędzać z książką czas.

Zalety głośnego czytania:

-rozwija hobby i zainteresowania,

-wspiera rozwój poznawczy i psychiczny dziecka,

-rozwija umiejętności logicznego myślenia i swobodnego wypowiedzenia się,

-wzbogaca słownictwo,

-rozwija wyobraźnię,

-uczy rozwiązywać problemy,

-rozwija umiejętności społeczne,

-kształtuje wrażliwość emocjonalną,

-rozwija osobowość i poczucie własnej wartości,

-uczy myślenia przyczynowo-skutkowego,

-uczy kojarzyć fakty,

-buduje mocną więź między dorosłym i dzieckiem,

-wzmacnia poczucie własnej wartości dziecka,

-uczy wartości moralnych,

-pomaga w wychowaniu,

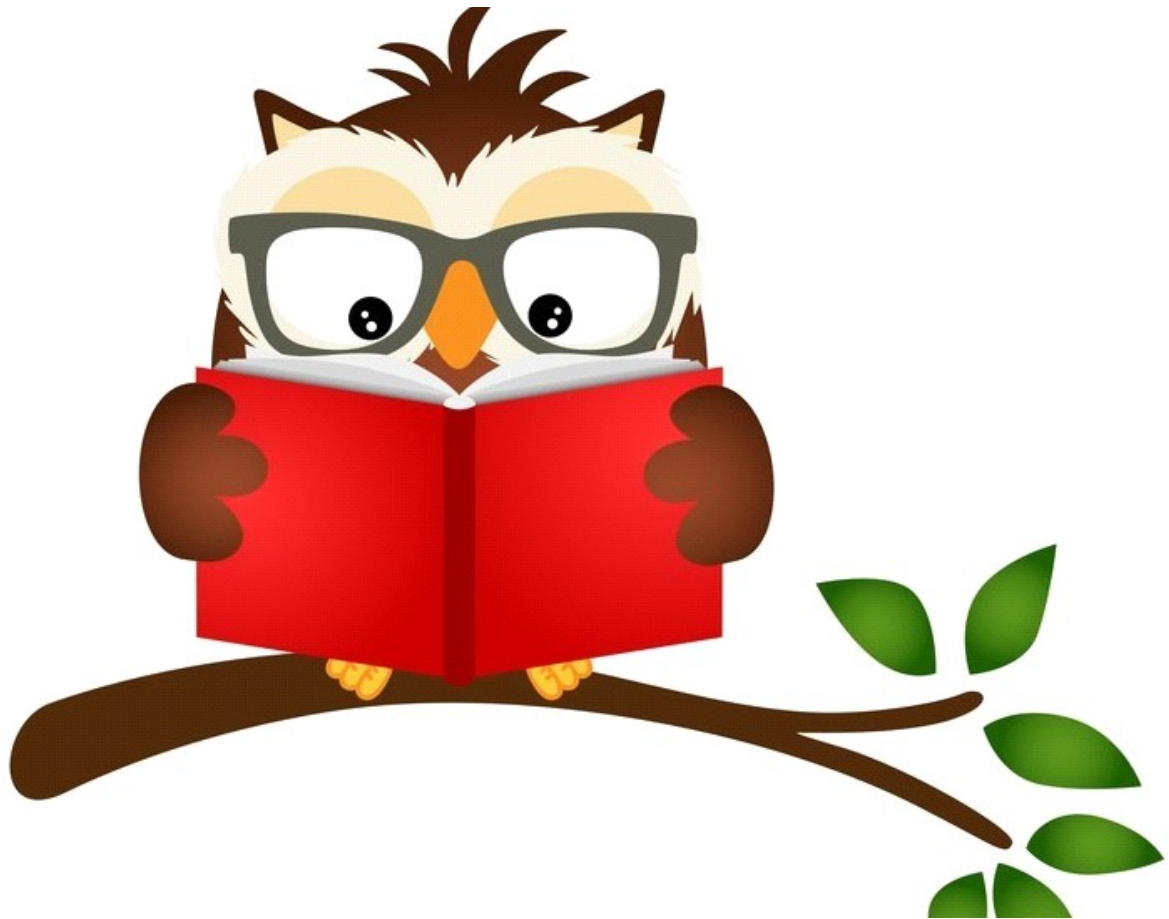
-zapobiega uzależnieniu od komputerów i od telewizji,

-kształtuje nawyk czytania i zdobywania wiedzy na całe życie,

-jest najlepszą inwestycją w pomyślną przyszłość dziecka

Bardzo ważną rolę w rozbudzaniu potrzeb czytelniczych pełnią dorośli. Musimy pamiętać, że potrzeba kontaktów z książką nie rodzi się u dziecka sama, rolą i przywilejem rodziny jest mu ją przekazać. To bardzo ważne już od najmłodszych lat, by umysł dziecka rozwijał się prawidłowo. Jeśli zależy nam, by dziecko lubiło czytać, powinniśmy sami codziennie czytać mu bajki, baśnie,

opowiadania czy wiersze. Jeśli sami dużo czytamy dziecko często widzi nas z książką w ręce, jest duża szansa, że samo też pokocha literaturę. A to z pewnością zaprocentuje w jego późniejszym życiu!

Badania pokazują, że już uczniowie pierwszej klasy, którym dorośli czytają głośno i z którymi dużo rozmawiają, lepiej radzą sobie na zajęciach niż ich rówieśnicy, których bliscy nie mają takiej sposobności.

Kontakt z książką pełni niezwykle ważną rolę w procesie rozwoju intelektualnego i emocjonalnego każdego dziecka. Uczy cierpliwości i wrażliwości. Rozwija postawę twórczą, wyzwala dziecięcą ekspresję, wpływa znacząco na kształtowanie wrażliwości estetycznej. Rozwija pamięć, wyobraźnię, poczucie humoru i bogaci słownictwo, uczy myślenia, kształtuje mowę oraz umiejętność rozumienia poleceń. Już z bardzo małym dzieckiem można oglądać książeczki,

nazywać przedmioty, opowiadać o nich. U przedszkolaka wyrabia się nawyk korzystania z książki, samodzielnego oglądania, odczytywania ich treści. Im dziecko jest starsze tym dłużej jest w stanie skupić się przy książce. Można się nawet pokusić o czytanie dziecku, ok. 6 roku życia, książek przygodowych, bez obrazków. Rozmowa o treściach zawartych w książce buduje więzi między rodzicami a dzieckiem. W ten sposób wzbogaca się wiedzę dziecka o dodatkowe materiały inne niż w zerówce czy w szkole. Starsze dzieci mają już kontakt z wieloma gatunkami literackimi np. z bajkami, baśniami, wierszami, książkami przygodowymi, popularno-naukowymi, encyklopediami.

Taka różnorodność w bibliotece bogaci wiedzę dziecka o książce w ogóle, a także budzi świadomość, że książki są źródłem wiedzy z różnych dziedzin życia. Mały słuchacz łatwiej się koncentruje i wycisza, szybciej się uczy, nie ma problemów w szkole. Zdobywa wiedzę o najbliższym otoczeniu, o kraju, przedmiotach, ludziach i przyrodzie. Dlatego czytamy naszym dzieciom jak najwięcej!

Rodzicom i dzieciom życzymy miłych i wartościowych doznań w trakcie czytania i słuchania literatury pięknej!